

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ.: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 14/2021

Μεταξύ:

SUNEL UK LIMITED

Αιτητών

v.

ΑΡΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών**

Έφη Παπαδοπούλου, Πρόεδρος
Λοΐζος Κάππας, Μέλος
Σόλων Παπαθεοχάρους, Μέλος
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Δήμος Θωμά, Μέλος

Αιτητές:

SUNEL UK LIMITED

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Κωνσταντίνο Μιχαήλ, Δικηγόρο για Προύντζος & Προύντζος ΔΕΠΕ
2. Έλενα Σκίτσα, Δικηγόρο για Προύντζος & Προύντζος ΔΕΠΕ
3. Θέμη Λαγορκόπουλο, Εκπρόσωπο Αιτήτριας Εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΑΡΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Άννα Κ. Χρίστου, Δικηγόρο για Ιωαννίδης Δημητρίου ΔΕΠΕ
2. Δημήτρη Ναθαναήλ, Διευθυντή Προμηθειών
3. Κωνσταντίνο Ρούβα, Βοηθό Διευθυντή Παραγωγής

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 16 Ιουνίου, 2021

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Αντικείμενο της παρούσας προσφυγής είναι η απόφαση της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου («η ΑΗΚ») να απορρίψει την προσφορά της Εταιρείας SUNEL UK LIMITED («οι Αιτητές») για το Διαγωνισμό αρ. 250/2020 με τίτλο «*Engineering, Procurement and Construction (EPC) of Akrotiri A1 8 MWp and Akrotiri A2 4 MWp PV Parks, in Akrotiri area, Limassol, Cyprus*», για το λόγο ότι η προσφορά τους δεν ήταν η πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης εφόσον δεν παρουσίαζε το χαμηλότερο Levelized Cost of Electricity [LCOE]. Ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε στον προσφοροδότη ERGO HOME ENERGY LTD (ο «Επιτυχών»), αντί του ποσού των €6.096.596.

Η προκήρυξη του διαγωνισμού έγινε στις 02.10.2020 με τελευταία ημερομηνία υποβολής προσφορών την 08.01.2021. Συνολικά υποβλήθηκαν τέσσερεις (4) προσφορές μεταξύ των οποίων και η προσφορά των Αιτητών.

Σύμφωνα με την έκθεση αξιολόγησης, η οποία ετοιμάστηκε στις 10.3.2021, η προσφορά των Αιτητών μετά και την οικονομική αξιολόγηση κατατάχθηκε τρίτη. Η θέση της Επιτροπής Αξιολόγησης, υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Προσφορών και στη συνέχεια από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΗΚ το οποίο στις 16.03.2021 αποφάσισε την κατακύρωση του Διαγωνισμού στον Επιτυχόντα σύμφωνα με την εισήγηση της Επιτροπής Προσφορών.

Εναντίον της εν λόγω απόφασης οι Αιτητές καταχώρησαν την παρούσα προσφυγή ισχυριζόμενοι ότι αυτή είναι άκυρη και/ή εσφαλμένη και/ή στερημένη οποιουδήποτε έννομου αποτελέσματος. Επίσης ότι η διαδικασία που ακολουθήθηκε είναι παράνομη και/ή παράτυπη και ότι η προσφορά τους είναι η μόνη που πληροί τους όρους των εγγράφων του διαγωνισμού.

Ως πρώτο λόγο ακύρωσης οι Αιτητές προβάλλουν τον ισχυρισμό ότι η προσφορά του Επιτυχόντα δεν συμμορφώνεται με ουσιώδεις όρους του Διαγωνισμού και ότι η Αναθέτουσα Αρχή εσφαλμένα και/ή υπό καθεστώς πλάνης δεν την απέρριψε.

Είναι η θέση τους ότι η προσφορά του Επιτυχόντα δεν πληροί την απαραίτητη τεχνική και επαγγελματική ικανότητα και/ή εμπειρία σύμφωνα με τον όρο 6.4 του Μέρους Α - των Εγγράφων του Διαγωνισμού, ο οποίος προβλέπει την απαραίτητη τεχνική και επαγγελματική ικανότητα τόσο για τον εργολάβο (EPC Contractor) όσο και για τον Electrical Subcontractor.

Ο Επιτυχόν, αναφέρουν, προς ικανοποίηση του όρου 6.4.1(β) του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού συμπεριέλαβε στην προσφορά του επτά έργα συμπληρώνοντας το Έντυπο αρ. 8. Από αυτά, το έργο Haffneve Holding Ltd με αύξοντα αριθμό 2, είναι το μόνο που πληροί τον όρο και έγινε αποδεκτό από την Αναθέτουσα Αρχή χωρίς περαιτέρω διευκρίνιση. Τα έργα με αύξοντα αριθμό 4, 5 και 6 απορρίφθηκαν καθότι δεν περιλάμβαναν όλο το πεδίο των εργασιών του «*EPC contract*».

Τα έργα με αύξοντα αριθμό 1 και 7, Galascope Ltd και Eemnes Netherlands, αντίστοιχα, τα οποία έγιναν αποδεκτά μετά από διευκρινίσεις, θα έπρεπε επίσης να είχαν απορριφθεί, όπως και η προσφορά του Επιτυχόντα έπρεπε να απορριφθεί αφού μόνο ένα έργο πληρούσε τον όρο.

Οι Αιτητές ενώ αρχικά υποστήριζαν ότι ακόμη ένα έργο, Eni Ourique Portugal, λήφθηκε υπόψη από την Αναθέτουσα Αρχή, κατά την ακρόαση της υπόθεσης περιόρισαν τους ισχυρισμούς τους μόνο στα έργα Galascope Ltd και Eemnes Netherlands. Απέσυραν επίσης τους ισχυρισμούς τους ότι ο Επιτυχών όταν του ζητήθηκαν διευκρινίσεις υπέβαλε νέα πιστοποιητικά που αφορούσαν έργα που δεν είχαν υποβληθεί με την προσφορά του.

Για τα συγκριμένα δύο έργα, για τα οποία ζητήθηκαν διευκρινίσεις, οι Αιτητές υποστηρίζουν ότι ο Επιτυχών δεν υπέβαλε τα πιστοποιητικά που απαιτούνταν (*take over certificate*), ούτε όλες τις διευκρινίσεις που του ζητήθηκαν αλλά ούτε παρείχε τις απαραίτητες πληροφορίες για το τι αφορούσε το κάθε έργο. Υπέβαλε, επίσης, λανθασμένα πιστοποιητικά ή πιστοποιητικά που δεν προέρχονταν από τον εργοδότη/ιδιοκτήτη του έργου, όπως απαιτούσαν οι όροι του Διαγωνισμού ή/και δεν ήταν *take over certificate*, και ως εκ τούτου έπρεπε να αγνοηθούν ή να απορριφθούν. Επίσης, ο τρόπος που ο Επιτυχών παρουσίασε τα εν λόγω δύο έργα είναι παραπλανητικός και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα με βάση τα στοιχεία που ο ίδιος υπέβαλε.

Ειδικότερα για το έργο Galascope για το οποίο στα πλαίσια των διευκρινίσεων είχε υποβληθεί το απαραίτητο πιστοποιητικό «take-over certificate or a performance certificate», λανθασμένα και/ή παραπλανητικά ο Επιτυχών το παρουσιάζει ως έργο των 7.5 MWp. Δεν αποτελεί ενιαίο έργο των 7.5MWp αλλά 2 μικρότερα όπως αυτό προκύπτει από το Έντυπο 8 της προσφοράς του. Ο Επιτυχών στον Πίνακα “Experience of the Tenderer” δηλώνει ότι το Galascope είναι ένα έργο των 7.5MWp, ενώ στο ίδιο έντυπο, στον δεύτερο Πίνακα όπου ζητείται να δηλωθούν τα έργα για «Experience of the Proposed Entity For Electrical Works», σημειώνει δύο ξεχωριστά έργα ένα 2.5MWp και άλλο 5MWp.

Σημειώνουν επίσης οι Αιτητές ότι πριν από την υποβολή των προσφορών ο Επιτυχών είχε ζητήσει να διευκρινιστεί κατά πόσο έργο των 5.0MWp και 2.5MWp θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένα πάρκο των 7.5MWp. Δηλαδή, αναφέρουν, ακόμα και ο ίδιος γνώριζε ότι δεν ήταν δυνατό το Galascope να θεωρηθεί ένα έργο, αλλά επέλεξε στο σημείο εμπειρίας του EPC Contractor να το παρουσιάσει ως ένα έργο των 7.5 MWp, ενώ στο σημείο του Electrical Subcontractor ως 2 έργα για να καλύψει τον ελάχιστο αριθμό έργων. Η εξειδίκευση, η εμπειρία, η μελέτη και η τεχνική ικανότητα, εξηγούν, που απαιτούσε ο διαγωνισμός για ένα τουλάχιστον έργο 7 MWp δεν μπορούσε να ικανοποιηθεί από το έργο Galascope και τούτο γιατί η εμπειρία και/ή τεχνογνωσία που απαιτείται για μικρότερα έργα (π.χ. των 5MWp και 2.5MWp) δεν είναι η ίδια με αυτή που απαιτείται για τη δημιουργία ενός μεγαλύτερου των 7 MWp.

Αναφορικά με το έργο «Eemnes Netherlands» 5,7MWp, το οποίο και πάλι έγινε δεκτό μετά από διευκρινίσεις, οι Αιτητές σημειώνουν ότι από τη σύντομη περιγραφή που ο Επιτυχών έδωσε στο Έντυπο αρ. 8 δεν προκύπτει ότι αυτό εμπίπτει στην έννοια του «EPC contract». Επίσης για το έργο αυτό υποβλήθηκε επιστολή από την Εταιρεία SMP MONTAGE, η οποία ουσιαστικά βεβαιώνει την εμπειρία της, και επισύναψαν «Acceptance Certificate» στην θέση του «take-over certificate». Το «Acceptance Certificate», ισχυρίζονται, δεν είναι ισοδύναμο του πιστοποιητικού καλής εκτέλεσης που ζητούσαν οι όροι του Διαγωνισμού, αφού δεν φαίνεται τι ολοκληρώθηκε, τι περιλάμβαναν οι εργασίες που ολοκληρώθηκαν, το μέγεθος του πάρκου κλπ. Περαιτέρω, δεν φαίνεται ποιος υπογράφει το Πιστοποιητικό που προσκομίστηκε ούτε υπάρχει σφραγίδα του πελάτη (Εταιρεία Kies Zon). Συνεπώς, ούτε αυτό το πιστοποιητικό Acceptance Certificate δεν θα έπρεπε να γίνει αποδεκτό, όπως δεν έπρεπε και η επιστολή της ίδιας της SMP MONTAGE ως τεκμηρίωση της ισχυριζόμενης εμπειρίας.

Οι Αιτητές σε σχέση με το πιο πάνω έργο προβάλλουν επίσης τον ισχυρισμό ότι αυτό δεν πληροί τις απαιτήσεις του όρου 6.4.3 και συγκεκριμένα δεν ικανοποιεί την απαιτούμενη τεχνική και επαγγελματική ικανότητα σχετικά με τις Ηλεκτρολογικές Εργασίες (electrical works). Ο όρος όπως τροποποιήθηκε απαιτούσε ο προσφέρων

- α) να έχει έγκυρο πιστοποιητικό ή να διαθέτει ετήσια άδεια εταιρείας για έργα ηλεκτρικής εγκατάστασης σύμφωνα με τους κανονισμούς ηλεκτρικής ενέργειας που καλύπτει φορτίο τουλάχιστον 8 MVA, ανανεωμένο για το τρέχον έτος και
- β) να έχει εμπειρία στην ανέγερση τουλάχιστον τριών (3) έργων παρόμοιας φύσης και

πολυπλοκότητας με το απαιτούμενο πεδίο εργασίας και τουλάχιστον 3 MW το καθένα, που ολοκληρώθηκε δεόντως κατά τα τελευταία πέντε (5) χρόνια.

Ο Επιτυχών για την απαραίτητη ικανότητα και προηγούμενη εμπειρία για τις ηλεκτρολογικές εργασίες στο Έντυπο 8 δήλωσε 3 έργα δικά του και διάφορα άλλα έργα της FILKAB Solar Enerji A.S., από τη Βουλγαρία.

Σύμφωνα με τους Αιτητές τα έργα της FILKAB Solar Enerji A.S. στα οποία ο Επιτυχών βασίζεται δεν έπρεπε να γίνουν αποδεκτά καθότι δεν προκύπτει πουθενά στην προσφορά του η απαιτούμενη δέσμευση της Εταιρείας FILKAB Solar Enerji A.S. ότι θα διαθέσει οποιαδήποτε μέσα προς τον Επιτυχόντα για τις ανάγκες του Διαγωνισμού.

Επίσης, δεν υποβλήθηκε οποιοδήποτε πιστοποιητικό ή βεβαίωση αναφορικά με τα έργα της FILKAB AD, ούτε παρουσιάζονται οποιαδήποτε έργα της FILKAB AD στο Έντυπο 8 προς απόδειξη της προηγούμενης εμπειρίας της. Ο Επιτυχών παράτυπα και/ή παραπλανητικά στο Έντυπο 8 παρουσιάζει τα έργα της FILKAB Solar Enerji A.S. ως έργα της FILKAB AD. Η δε αναφορά στο Έντυπο 8 ότι η FILKAB Solar Enerji A.S. είναι 100% *owned by FILKAB AD* είναι χωρίς σημασία από τη στιγμή που η FILKAB Solar Enerji A.S. και η FILKAB AD αποτελούν δύο χωριστές νομικές οντότητες και η εμπειρία της θυγατρικής δεν θεωρείται αυτόματα εμπειρία της μητρικής εταιρείας. Ούτε η δέσμευση της μητρικής FILKAB AD να «δανείσει» την εμπειρία της στον Επιτυχόντα δεν νοείται να δεσμεύει την θυγατρική. Ούτε το πιστοποιητικό που υποβλήθηκε για την καλή εκτέλεση Έργων αναφορικά με την

FILKAB Solar Enerji A.S. μπορεί να πιστοποιήσει ούτε να τεκμηριώσει τις ικανότητες άλλης νομικής οντότητας, ήτοι της FILKAB AD.

Αναφέρουν επίσης ότι δεν προσκομίστηκε οποιοδήποτε πιστοποιητικό το οποίο να αποδεικνύει την ισχυριζόμενη σχέση μεταξύ των εταιρειών FILKAB AD και FILKAB Solar Enerji A.S. και/ή να δείχνει οποιαδήποτε δέσμευση αναφορικά με τις απαιτήσεις του Διαγωνισμού και παρέπεμψαν σε σχετική Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.¹ Ως εκ τούτου, καταλήγουν, τα έργα που παρουσιάστηκαν από την FILKAB Solar Enerji A.S. θα έπρεπε να απορριφθούν.

Με άλλο ισχυρισμό οι Αιτητές υποστηρίζουν παράβαση του Νόμου 140(1)/2016 και/ή παράβαση των κανονισμών Κ.Δ.Π 179/2009 και/ή των όρων του Διαγωνισμού και/ή λανθασμένη άσκηση και/ή καθ' υπέρβαση διακριτικής ευχέρειας. Η Αναθέτουσα Αρχή, αναφέρουν, ζήτησε διευκρινίσεις σε βαθμό, είδος και έκταση που οδηγεί σε προσπάθεια να διορθωθεί μία κατά τα άλλα άκυρη προσφορά. Επίσης οι διευκρινίσεις που δόθηκαν από τον Επιτυχόντα δεν ήταν επαρκείς και/ή θα έπρεπε να αγνοηθούν και/ή να απορριφθούν.

Είναι η θέση τους ότι η Αναθέτουσα Αρχή παράτυπα και/ή λανθασμένα ζήτησε 3 φορές διευκρινίσεις από τον Επιτυχόντα και κακώς του ζήτησε και/ή του επέτρεψε να υποβάλει σε μεταγενέστερο στάδιο και ειδικά μετά το πέρας της λήξης προθεσμίας

---

¹ C-324/14 (Judgment of the Court (First Chamber)) ημερ. 7/04/2016, Partner Apelski Dariusz v Zarząd Oczyszczania Miasta

υποβολής των προσφορών πιστοποιητικά τα οποία είχε υποχρέωση να υποβάλει με την προσφορά του, επιτρέποντας του να αλλάξει ουσιαστικά το περιεχόμενο της.

Ο Επιτυχών υποστηρίζει στα πλαίσια των πρώτων διευκρινίσεων που του ζητήθηκαν (2.2.2021) για τα τρία έργα, υπέβαλε εκ των υστέρων έγγραφα τα οποία κατά τους Αιτητές δεν καλύπτουν τις απαιτήσεις των απαιτούμενων πιστοποιητικών καλής εκτέλεσης ούτε υπέβαλε τα πιστοποιητικά που απαιτούνταν σύμφωνα με τους όρους του Διαγωνισμού.

Επίσης στα πλαίσια νέων διευκρινίσεων (26.2.2021), όπως και η Αναθέτουσα Αρχή διαπίστωσε, ο Επιτυχών δεν έλαβε υπόψη του στις προσομοιώσεις (simulations) τον συντελεστή ισχύος του πάρκου («*power factor*») 0.9 όπως απαιτείτο από τους όρους του Διαγωνισμού. Η αποδοχή των πιο πάνω διευκρινιστικών απαντήσεων και ουσιαστικά η αποδοχή των πιο πάνω αποκλίσεων της προσφοράς του Επιτυχόντα από την Αναθέτουσα Αρχή συνιστά άνιση μεταχείριση των προσφοροδοτών. Με τον τρόπο που έγιναν και παρουσιάστηκαν οι προσομοιώσεις του Επιτυχόντα, έντεχνα και λανθασμένα αυξάνουν το PR της προσομοίωσης και ουσιαστικά μειώνουν το LCOE παραπλανητικά χωρίς αυτό να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Εφόσον οι Αιτητές και όλοι οι υπόλοιποι προσφοροδοτές συμπεριέλαβαν τον συγκεκριμένο συντελεστή στο 0,9 στους υπολογισμούς και στις προσομοιώσεις τους, όπως απαιτείτο από τους όρους του Διαγωνισμού, θα έπρεπε να απαιτηθεί και από την ERGO να συμμορφωθεί με τον εν λόγω όρο του Διαγωνισμού, για σκοπούς ισότητας των προσφοροδοτών. Επίσης η απάντηση του Επιτυχόντα για την απώλεια ενέργειας

δεν έπρεπε να γίνει αποδεκτή αφού δεν ευσταθεί τεχνικά. Η απάντησή του ότι έλαβε υπόψη του όλες τις ηλεκτρολογικές απώλειες των ΦΒ πάρκων από τα πλαίσια μέχρι και το σημείο σύνδεσης στο δίκτυο, χωρίς να δίνει περαιτέρω διευκρίνιση για το τι ακριβώς έχει υπολογίσει και πώς, δεν αρκεί.

Άλλη παρατυπία η οποία κατά τους Αιτητές οδηγεί σε ακύρωση είναι ότι η έκθεση αξιολόγησης στάληκε στην Επιτροπή Προσφορών πριν από την απάντηση του Επιτυχόντα σε σχέση με το πιστοποιητικό μετόχων της Εταιρείας. Για την παρατυπία αυτή δεν δίδεται οποιαδήποτε εξήγηση. Γιατί ζητήθηκαν οι συγκεκριμένες διευκρινίσεις και πώς αξιολογήθηκαν όσα υπέβαλε ο Επιτυχών μετά την ολοκλήρωση της Έκθεσης Αξιολόγησης δεν παρέχεται οποιαδήποτε αιτιολογία.

Οι Αιτητές προβάλλουν επίσης ανεπαρκή και/ή παντελή έλλειψη αιτιολογίας και ελλιπή τήρηση πρακτικών. Από κανένα σημείο της Έκθεσης Αξιολόγησης και/ή των Πρακτικών της Επιτροπής Αξιολόγησης και/ή της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου, αναφέρουν, δεν προκύπτει πως η Αναθέτουσα Αρχή κατέληξε στην προσβαλλόμενη απόφαση. Δεν προσδιορίζεται τι λήφθηκε υπόψη ούτε φαίνεται να έχει απασχολήσει το θέμα της μη ικανοποίησης από τον Επιτυχόντα των προϋποθέσεων συμμετοχής και παρέπεμψαν σε σχετικές αποφάσεις².

---

² α) Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου Πέτεβης και Γεωργιάδης Συνεργάτες v. Δημοκρατίας μέσω Υπουργείου Άμυνας (2008) 3 ΑΑΔ 138,

β) Απόφαση ΑΑΠ Ι.Π. 25/2016, G4S Secure Solutions (Cyprus) Ltd v. Πανεπιστημίου Κύπρου, ημερ. 26.10.2016

Στα πρακτικά των Συνεδριών όλων των οργάνων δεν καταγράφεται τι συζητήθηκε, ποιες οι απόψεις των μελών, και πώς έκριναν τα στοιχεία που είχαν ενώπιον τους.

Τέλος, οι Αιτητές για ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης επικαλούνται ότι χωρίς να προβλέπεται στους όρους του Διαγωνισμού και ούτε να αιτιολογείται δόθηκε έγκριση για προνοητικό ποσό ύψους 10% της αξίας της προσφοράς του Επιτυχόντα, με αποτέλεσμα να υπάρχει παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των προσφοροδοτών.

Η Αναθέτουσα Αρχή απορρίπτει όλους τους λόγους ακυρότητας που προβάλλουν οι Αιτητές ως κατά νόμο και ουσία αβάσιμους.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό για παράλειψη συμμόρφωσης του Επιτυχόντα με ουσιώδεις όρους του Διαγωνισμού και ειδικά τον όρο 6.4 του Μέρους Α των Εγγράφων υποστηρίζει ότι η προσφορά του Επιτυχόντα όπως και των Αιτητών πληρούσαν όλους τους ουσιώδεις όρους του Διαγωνισμού.

Τον ισχυρισμό των Αιτητών ότι ο Επιτυχών δεν υπέβαλε διευκρινίσεις σε όλα τα ερωτήματα που του τέθηκαν, τον απορρίπτει ως γενικό και αόριστο και επιβεβαιώνει ότι αυτός υπέβαλε διευκρινίσεις σε όλα τα ερωτήματα που του τέθηκαν όπως υπέβαλε και τα απαιτούμενα πιστοποιητικά.

Σε σχέση με τα έργα που λήφθηκαν υπόψη μετά από διευκρινίσεις αναφέρει τα εξής:

Το έργο GALASCOPE PROJECT, υποστηρίζει, αφορούσε μία σύμβαση για δύο (2) φωτοβολταϊκά πάρκα που υλοποιήθηκαν σε μια τοποθεσία. Όπως διευκρινίστηκε³ μετά από ερώτημα οικονομικού φορέα, η ανάγκη υποβολής τεκμηρίων ότι τα δύο φωτοβολταϊκά πάρκα υλοποιήθηκαν στα πλαίσια μιας σύμβαση σε μια τοποθεσία, ήταν ξεκάθαρη.

Σε αρκετές περιπτώσεις εξήγησε λόγω των ιδιαιτεροτήτων στις απαιτήσεις αδειοδότησης από πολεοδομικές απαιτήσεις, ή/και πρόνοιες της περί Ηλεκτρισμού Νομοθεσίας, ή/και των Ρυθμιστικών αποφάσεων και κανονισμών, ή/και των τεχνικών απαιτήσεων σύνδεσης στο δίκτυο, έργα υποδιαιρούνται σε μικρότερα ΦΒ πάρκα για να μπορούν να τηρούνται οι σχετικές απαιτήσεις της νομοθεσίας όπως ακριβώς και στον παρόντα Διαγωνισμό ο οποίος αφορά 2 ΦΒ πάρκα ισχύος 8MW και 4 MW, αντίστοιχα, κάτω από μια σύμβαση έργου συνολικής ισχύος 12MW. Σύμβαση με 2 ΦΒ πάρκα, ισχυρίζεται, είναι περισσότερο απαιτητική από μία σύμβαση για ένα ΦΒ πάρκο μεγαλύτερης ισχύος. Συνεπώς, η εμπειρία που προκύπτει από μια τέτοια περίπτωση δεν μπορεί να αξιολογηθεί ως υποδεέστερη της περίπτωσης ενός ΦΒ πάρκου μεγαλύτερης ισχύος και εν πάση περιπτώσει ο Επιτυχών προσκόμισε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, ότι όντως επρόκειτο για μία σύμβαση και

---

³ You may justify your experience by submitting documentation for the successful implementation of the contracts, in the form of either a take-over certificate or a performance certificate issued by the employer/ project owner, as per paragraph 8.3.1.8.b, of Part A.

μια τοποθεσία. Η Αναθέτουσα Αρχή έδρασε εντός των ορίων της διακριτικής της ευχέρειας και εύλογα αποδέχτηκε την συνολική εμπειρία ως ένα έργο των 7,5MW.

Για το έργο EEMNES NETHERLANDS αναφέρει ότι αναλόγως του τύπου της σύμβασης, η ολοκλήρωση ενός έργου πιστοποιείται και παραλαμβάνεται από τον ιδιοκτήτη του έργου με την χρήση διαφορετικών πιστοποιητικών. Στα έγγραφα Διαγωνισμού χρησιμοποιήθηκε η ορολογία των συμβάσεων τύπου FIDIC (performance certificate or taking-over certificate). Το Πιστοποιητικό Αποδοχής (acceptance certificate) κρίθηκε από την Επιτροπή Αξιολόγησης ότι είναι ισοδύναμο του πιστοποιητικού παραλαβής (take over certificate), καθώς αυτό κατέγραφε σαφώς ότι το έργο έχει γίνει αποδεκτό από τον εργοδότη. Η θέση αυτή διευκρινίστηκε μάλιστα με την διευκρινιστική ερώτηση 3 που στάλθηκε στις 12.02.2021 και υπέδειξε ότι και στην περίπτωση των Αιτητών, για τα έργα Amalas και Worsted, παρόλο που τα πιστοποιητικά που υποβλήθηκαν δεν είχαν τον τίτλο performance certificate ή taking-over certificate, αλλά «Work Completion Certificate» κρίθηκε ότι, εκ του περιεχομένου τους τεκμηρίωναν ικανοποιητικά τις απαιτήσεις του Διαγωνισμού.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι το έργο EEMNES NETHERLANDS δεν θα έπρεπε να γίνει αποδεκτό καθώς δεν καταγράφεται ρητά η αρμοδιότητα για ενεργοποίηση (commissioning), η Αναθέτουσα Αρχή απαντά ότι η ενεργοποίηση του έργου είναι απαραίτητη προϋπόθεση, και η παραλαβή έχει τεκμηριωθεί με την προσκόμιση του πιστοποιητικού.

Καταληκτικά σημειώνει ότι τα έργα τα οποία λήφθηκαν υπόψη και έγιναν αποδεκτά προς τεκμηρίωση της Τεχνικής και Επαγγελματικής ικανότητας του Επιτυχόντα είναι τα Galascope - 7,5MW, Haffneve - 5MW και Eemnes - 5,7MW. Συνολικά κρίθηκε ότι η σχετική εμπειρία του Επιτυχόντα είναι 18,2MW, αποτελούμενη από έργα άνω των 3 MW περιλαμβανομένου ενός έργου ισχύος άνω των 7MW όπως απαιτούσαν οι όροι των εγγράφων του Διαγωνισμού. Τα έργα που υποβλήθηκαν εκ των υστέρων δεν εξετάστηκαν ούτε λήφθηκαν υπόψη στην αξιολόγηση της εμπειρίας του.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό περί μη πλήρωσης των απαιτήσεων του όρου 6.4.3 του Μέρους Α΄ των εγγράφων του Διαγωνισμού για εμπειρία σε ηλεκτρολογικές εργασίες «electrical works» η Αναθέτουσα αναφέρει ότι η συμμετοχή της Filkab AD τεκμηριώθηκε επαρκώς με την υποβολή όλων των απαιτούμενων εντύπων και πιστοποιητικών. Η Επιτροπή Αξιολόγησης αποδέχτηκε την εμπειρία που υποβλήθηκε υπό την Filkab Solar Enerji AS καθότι όπως προκύπτει από το Έντυπο 8 πρόκειται για 100% ιδιόκτητη θυγατρική της Filkab AD, η οποία στο Έντυπο 3 δηλώνει ότι θα διαθέσει όλους τους πόρους που απαιτούνται για το έργο του διαγωνισμού. Συνεπώς είναι εύλογο ότι διατίθενται οι πόροι και εμπειρία και των θυγατρικών εταιριών της.

Στους ισχυρισμούς για λανθασμένη άσκηση της διακριτικής εξουσίας για το θέμα των διευκρινίσεων, η Αναθέτουσα Αρχή απαντά ότι όλες οι διευκρινίσεις που ζητήθηκαν είναι σύμφωνες με τις νομολογιακές αρχές και τους όρους του Διαγωνισμού (όρος 9.5.2 του Μέρους Α) και δεν θα ήταν δικαιολογημένη η απόρριψη της προσφοράς του Επιτυχόντα. Άλλωστε, συνεχίζει, με αντίστοιχο διευκρινιστικό

ερώτημα ζητήθηκε και από τους Αιτητές η υποβολή συμπληρωματικών εγγράφων που απουσίαζαν από την προσφορά τους.

Σ' ότι αφορά τα πιστοποιητικά που υποβλήθηκαν από τον Επιτυχόντα σημειώνει ότι για το έργο Galascope υποβλήθηκε πιστοποιητικό καλής εκτέλεσης ημερομηνίας 5.1.2021, η οποία είναι προγενέστερη της ημερομηνίας λήξης του διαγωνισμού και για το έργο Eemnes υποβλήθηκε πιστοποιητικό ημερομηνίας 29.11.2018.

Αναφορικά με τα τεχνικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν με τη δεύτερη διευκρίνιση προς τον Επιτυχόντα, σημειώνει ότι η απαίτηση για την υποβολή προσομοίωσης σκοπό έχει να υποστηρίξει και να τεκμηριώσει την απόδοση που εγγυάται ο κάθε προσφοροδότης. Ο Επιτυχών με την απάντηση του δήλωσε ότι έλαβε υπόψη τον συντελεστή ισχύος, με προσαρμογή του σχεδιασμού του. Ούτε η απάντηση του Επιτυχόντα στο ερώτημα για τις απώλειες μέχρι το σημείο σύνδεσης διαφοροποιεί με οποιαδήποτε τρόπο τον σχεδιασμό του, όπως αυτός υποβλήθηκε με την προσφορά του, αλλά ούτε και την απόδοση του έργου την οποία είχε εγγυηθεί. Επιπρόσθετα τόνισε ότι ο Επιτυχών στο Έντυπο 13 της προσφοράς του σημείωσε ότι η εγγυημένη απόδοση του περιλαμβάνει περιθώριο ασφάλειας, καθώς είναι μικρότερη από την προσομοίωση που έχει κάνει. Η χρήση περιθωρίου ασφαλείας αποτελεί καλή πρακτική στην μηχανική επιστήμη, και έχει σκοπό να καλύψει τυχόν ατέλειες στον σχεδιασμό ή προσομοίωση ενός έργου. Συνεπώς, καταλήγει, ορθά η Επιτροπή Αξιολόγησης έκρινε ικανοποιητικές τις απαντήσεις του Επιτυχόντα.

Ο Επιτυχών, αναφέρει, υπέβαλε όπως ο όρος 8.3.2.6 απαιτεί όλα τα απαιτούμενα σχέδια. Τον σχεδιασμό στον οποίο παρουσιάζεται η όδευση των καλωδίων, ο κεντρικός και οι επιμέρους υποσταθμοί, η διάταξη των ΦΒ πλαισίων και η συνδεσμολογία τους, η αντικεραυνική προστασία και ο σχεδιασμός των βάσεων στήριξης των πλαισίων.

Για τους ισχυρισμούς περί έλλειψης αιτιολογίας και/ή έλλειψης επαρκούς αιτιολογίας παραπέμπει στην έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης και στο Παράρτημα Ε όπου καταγράφονται οι διεργασίες και οι σκέψεις της Επιτροπής. Διαζευκτικά υποστηρίζει ότι η απόφαση συμπληρώνεται από τα στοιχεία του φακέλου εφόσον από αυτά φαίνεται τί ακριβώς είχε υπόψη του το αποφασίζον όργανο.

Πλήρη, υποστηρίζει είναι επίσης τα πρακτικά της Επιτροπής Αξιολόγησης, της Επιτροπής Προσφορών και του Διοικητικού Συμβουλίου η απόφαση του οποίου είναι πλήρως αιτιολογημένη.

Όσον αφορά το αίτημα της Επιτροπής Αξιολόγησης για έγκριση προνοητικού ποσού, αυτό αναφέρει αποτελεί συνήθη πρακτική για έργα με σκοπό να καλυφθούν τυχόν απρόβλεπτες δαπάνες και ισχύει ανεξαρτήτως σε ποιον θα κατακυρωθεί η προσφορά.

Η χρήση του προνοητικού ποσού γίνεται σε συμφωνία με το άρθρο 86 του Νόμου 140(Ι)/2016 και την ΚΔΠ 138/2016.

Έχοντας παραθέσει τις θέσεις των μερών θα εξετάσουμε τα ζητήματα που τίθενται με τη σειρά που τα έχουμε καταγράψει πιο πάνω.

Ο όρος 6.4.1(b) για τον οποίο υπάρχει ισχυρισμός ότι η προσφορά του Επιτυχόντα δεν τον ικανοποιεί προβλέπει τα εξής:

«6.4.1 Technical and professional ability of the Tenderer:

To participate in the Tender Procedure, interested Economic Operators must meet the following requirements concerning their technical and professional ability:

(a) [...]

(b) The EPC Contractor has experience in the design, procurement and construction of a portfolio of PV projects duly completed during the past five (5) years and having been successfully connected to the grid that contain:

(i) at least one (1) project of capacity 7MW,

(ii) a total capacity of at least 15MW, comprising of projects having a capacity of at least 3 MW each

It is understood that the projects must be of similar nature».

Είναι πρόδηλο ότι ο όρος απαιτούσε όπως εντός των τελευταίων 5 ετών ο προσφοροδότης να έχει εκτελέσει (α) ένα έργο (project) συνολικής ισχύος τουλάχιστον 7MW, (β) έργα συνολικής δυναμικότητας 15MW η οποία να προκύπτει από έργα/projects δυναμικότητας τουλάχιστον 3MW. Επίσης, όλα τα έργα να είναι παρόμοιας φύσης με το έργο που ζητείται με το Διαγωνισμό (μελέτη, προμήθεια όλου του εξοπλισμού, πλήρης μηχανολογική και ηλεκτρολογική εγκατάσταση και επιτυχή σύνδεση στο δίκτυο).

Ο Επιτυχών με την προσφορά του για ικανοποίηση του πιο πάνω όρου υπέβαλε αριθμό έργων. Ό,τι υπέβαλε έργα δυναμικότητας 3MW τα οποία δίδουν την απαιτούμενη συνολική δυναμικότητα 15MW δεν αμφισβητείται. Τα έργα για τα οποία υπάρχει αμφισβήτηση και θα μας απασχολήσουν είναι δύο. Το Galascope Ltd και το Eemnes Netherlands, τα οποία μετά από τις διευκρινίσεις που δόθηκαν κρίθηκε ότι πληρούν την απαίτηση του όρου. Από τον Επιτυχόντα στις 2.2.2021 ζητήθηκαν τα εξής:

«Reference to the submitted FORM 8:

- 1) please submit either a take-over certificate or a performance certificate for the Galascope, Cyprus project.*
- 2) please submit either a take over certificate or a performance certificate for the [...] Emnes, Netherlands (5.7 Mwp). Please also clarify in a more detailed manner the scope of works undertaken to these two projects.*
- 3) [...]».*

Ο Επιτυχών σε σχέση με το έργο Galascope Ltd με την επιστολή ημερ. 5.1.2021 βεβαίωσε ότι *«our company Galascope Ltd, signed a service agreement with Ergo Home Energy Ltd and Filkab AD as jointly and severally responsible EPC contractors on 10.9.2019 for the Engineering (including design), Procurement and Construction («EPC» of a total 7.5MW project comprising of 2 separate PV park licenses of 5.0 MW and 2.5MW (jointly developed under the same service agreement, hereinafter as the «Project».*

[...]

Installed Capacity   *7.5MW (2 licenses of 5.0MW and 2.5MW)*

[...]

We also confirm that the Project was fully and successfully completed (developed, commissioned, and taken over) in accordance with the standards and contractual agreement».

Η διευκρίνιση της Galascope Ltd ικανοποίησε την Αναθέτουσα Αρχή και το ερώτημα είναι κατά πόσο με βάση τα υποβληθέντα οι απαιτήσεις του πιο πάνω όρου ικανοποιούνται όπως ήταν η κατάληξη της Αναθέτουσας Αρχής.

Κύριο επιχείρημα των Αιτητών ήταν ότι από τη στιγμή που το εκτελεσθέν έργο αποτελείται από δύο χωριστά φωτοβολταϊκά πάρκα, σε χωριστά τεμάχια, με δύο χωριστές άδειες και δύο συνδέσεις δεν μπορεί να προσμετρήσει για ένα. Με κάθε εκτίμηση προς τους Αιτητές δεν συμφωνούμε με τη θέση τους αυτή. Ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το όλο ζήτημα είναι κατά κάποιο τρόπο και τεχνικό θα λέγαμε, άλλωστε και το αντικείμενο της σύμβασης απαιτεί πολύ εξειδικευμένες γνώσεις, από τη στιγμή που εκτελέστηκε στα πλαίσια μιας σύμβασης, ταυτόχρονα, στον ίδιο χώρο, είναι χωρίς ουσιαστική σημασία αν είναι σε χωριστά τεμάχια και εάν για τα πάρκα απαιτούνται χωριστές άδειες και συνδέσεις. Οι Αιτητές δεν έχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο καταδείξει ότι εάν τα φωτοβολταϊκά πάρκα είναι σε χωριστά τεμάχια, τουλάχιστον, η άδεια που εκδίδεται πρέπει να είναι μία. Από τη στιγμή που το εν λόγω έργο εκτελέστηκε επιτυχώς στη βάση μιας συμφωνίας ταυτόχρονα,

δικαιολογημένα κρίνουμε ότι έγινε αποδεκτό από την Αναθέτουσα Αρχή. Άλλωστε και ο παρών διαγωνισμός αφορά δύο πάρκα, ένα δυναμικότητας 8MW και ένα 4MW. Το ότι αναφέρονται δύο πάρκα είναι αδιάφορο αφού είναι στα πλαίσια ενός διαγωνισμού. Οι Αιτητές βέβαια υποστήριξαν χωρίς περαιτέρω εξηγήσεις ότι η εμπειρία και/ή τεχνογνωσία που απαιτείται για δύο μικρότερα πάρκα δεν είναι η ίδια με αυτή που απαιτείται για τη δημιουργία ενός μεγαλύτερου των 7MW. Τη θέση τους αυτή η Αναθέτουσα Αρχή, η οποία σημειωτέον είναι αυτή που κατέχει τις γνώσεις που απαιτούνται, την απέρριψε λέγοντας ότι μια σύμβαση με δύο φωτοβολταϊκά πάρκα είναι περισσότερο απαιτητική και η εμπειρία που προκύπτει δεν είναι υποδεέστερη. Δεχόμαστε τη θέση της αυτή αφού κατά τεκμήριο γνωρίζει καλύτερα το όλο ζήτημα.

Ούτε το γεγονός ότι ο Επιτυχών στη στήλη «Experience of the Proposed Entity for Electrical Works» τα δύο πάρκα τα δήλωσε χωριστά διαφοροποιεί την κατάληξή μας από τη στιγμή που είναι δύο πάρκα τα οποία όμως εκτελέστηκαν στα πλαίσια ενός έργου.

Σ' ότι αφορά το έργο Eemnes Netherlands και γι' αυτό οι ισχυρισμοί των Αιτητών δεν ευσταθούν για τους λόγους που εξηγούμε πιο κάτω.

Ο όρος 8.3.1.8.b του Μέρους Α των εγγράφων του διαγωνισμού προβλέπει ότι:

«8.3 Contents of Sub-folders

8.3.1 Contents of «Eligibility Criteria» Sub-folder A

1. [...]

8. *For certifying the technical and professional ability of the **Tenderer**, the following:*

a. [...]

b. *Documentation for the successful implementation of the contracts, in the form of either a take-over certificate or a performance certificate issued by the employer/ project owner».*

Το γεγονός ότι το υποβληθέν από τον Επιτυχόντα έγγραφο φέρει τον τίτλο «acceptance certificate» αντί «performance certificate ή taking over certificate» είναι χωρίς σημασία, πράγμα με το οποίο άλλωστε συμφωνούν και οι Αιτητές. Εδώ το ζητούμενο είναι εάν από το περιεχόμενο του βεβαιώνεται η επιτυχής ολοκλήρωση του έργου και πιστοποιείται η παραλαβή του από τον ιδιοκτήτη.

Ο Επιτυχών με την επιστολή του ημερ. 3.2.2021 δίδει πλήρη περιγραφή των εργασιών που εκτελέστηκαν σε σχέση με το έργο Eemnes PV Park. Επισυνάπτει επίσης πιστοποιητικό (Certificate of Acceptance) υπογεγραμμένο από τον πελάτη ιδιοκτήτη του έργου ότι το έργο παραλήφθηκε στις 29.11.2018. Το γεγονός ότι το Acceptance Certificate δεν φέρει σφραγίδα από τη στιγμή που είναι υπογεγραμμένο και φέρει το όνομα του ιδιοκτήτη είναι αρκετό. Το γιατί θα έπρεπε να φέρει σφραγίδα οι Αιτητές δεν έχουν εξηγήσει. Εν πάση περιπτώσει από το διοικητικό φάκελο δεν προκύπτει κατά πόσο ο πελάτης για τον οποίο εκτελέστηκε το έργο Kies Zon είναι εταιρεία. Ούτε το γεγονός ότι στο Acceptance Certificate δεν δίδεται περιγραφή των εργασιών του έργου αφαιρεί από την ισχύ του από τη στιγμή που αυτές περιγράφονται με

σαφήνεια στην επιστολή της SMP Solar Montage ημερ. 3.2.2021 (εκτελεστές του έργου).

Από τον όρο 8.3.1 πιο πάνω δεν απαιτείται όπως το πιστοποιητικό καλής εκτέλεσης αναφέρει με λεπτομέρεια τις εργασίες του έργου. Εκείνο που απαιτείται είναι βεβαίωση εκτέλεσης του έργου. Εδώ οι εργασίες που περιλάμβανε το έργο και εκτελέστηκαν καταγράφονται στην επιστολή της SMP Montage ημερ. 3.2.2021.

Θεωρούμε ότι με όσα είχε ενώπιόν της η Επιτροπή Αξιολόγησης εύλογα έκρινε ότι ο όρος 8.1.3.8.b του Μέρους Α ικανοποιείται. Σ' ότι αφορά τη μη ρητή καταγραφή στην επιστολή ημερ. 3.2.2021 της ενεργοποίησης «commissioning» δεχόμαστε τη θέση της Αναθέτουσας Αρχής η οποία με τις γνώσεις που έχει έκρινε ότι αυτή είναι απαραίτητη προϋπόθεση για παραλαβή του έργου. Θεωρούμε ότι από τη στιγμή που υπήρξε παραλαβή του έργου η οποία τεκμηριώθηκε με την επιστολή ημερ. 3.2.2021 και τα επισυναπτόμενα σ' αυτή, κι' αυτός ο ισχυρισμός των Αιτητών δεν ευσταθεί.

Το επόμενο ζήτημα αφορά τον όρο 6.4.3 του Μέρους Α. Εδώ το ερώτημα είναι κατά πόσο η βεβαίωση η οποία δόθηκε από την FILKAB AD η οποία δηλώθηκε ως τρίτος φορέας ικανοποιεί την απαίτηση του όρου αφού τα τρία έργα που δηλώθηκαν δεν εκτελέστηκαν από την ίδια αλλά από τη θυγατρική της FILKAB AD Solar Enerji AS.

Στην *Ballast Nedam Groep NV και Belgische Staat, Υπόθεση C-5/97*, ημερ. 18.12.1997 σχετικά με το ζήτημα αυτό αναφέρονται τα εξής:

- 3 Το ερώτημα του Raad van State στην πρώτη προδικαστική παραπομπή είχε ως εξής:

«Επιτρέπουν η οδηγία 71/304/ΕΟΚ, της 26ης Ιουλίου 1971, περί καταργήσεως των περιορισμών της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στον τομέα των συμβάσεων δημοσίων έργων και στην ανάθεση συμβάσεων δημοσίων έργων μέσω πρακτορείων ή υποκαταστημάτων, και η οδηγία 71/305/ΕΟΚ, της 26ης Ιουλίου 1971, περί συντονισμού των διαδικασιών συνάψεως συμβάσεων δημοσίων έργων, ιδίως δε τα άρθρα αυτής 1, 6, 21, 23 και 26, όπως, κατά την εφαρμογή της βελγικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί αναγνωρίσεως εργοληπτών στην περίπτωση δεσπόζοντος νομικού προσώπου ενός "ομίλου" ολλανδικού δικαίου, τα κριτήρια στα οποία ο εργολήπτης πρέπει να ανταποκρίνεται, ένα από τα οποία συνίσταται στην τεχνική του ικανότητα, εκτιμώνται λαμβανομένης αποκλειστικώς υπόψη της νομικής υποστάσεως μόνο του δεσπόζοντος νομικού προσώπου και όχι των "εταιριών του ομίλου", οι οποίες ως χωριστά νομικά πρόσωπα απαρτίζουν αυτόν τον "όμιλο";»

- 4 Με την προμνηθείσα απόφαση BNG I, το Δικαστήριο, αποφανθέν επί του εν λόγω ερωτήματος, απάντησε ότι οι οδηγίες 71/304 και 71/305 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι επιτρέπουν, προκειμένου να εκτιμηθούν τα κριτήρια στα οποία πρέπει να ανταποκρίνεται ένας εργολήπτης κατά την εξέταση της αιτήσεως αναγνωρίσεως που έχει υποβληθεί από το δεσπόζον νομικό πρόσωπο ενός ομίλου, να λαμβάνονται υπόψη οι εταιρίες που ανήκουν στον όμιλο αυτόν, εφόσον το εν λόγω νομικό πρόσωπο αποδεικνύει ότι όντως βρίσκονται στη διάθεση του τα μέσα των ανωτέρω εταιριών που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των συμβάσεων δημοσίων έργων. Το Δικαστήριο προσέθεσε ότι εναπέκειτο στο εθνικό δικαστήριο να κρίνει αν στο πλαίσιο της κυρίας δίκης είχαν προσκομιστεί αποδεικτικά στοιχεία αυτού του είδους.

[...]

- 10 Πράγματι, με την απόφαση εκείνη, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε καταρχάς ότι μια εταιρία χαρτοφυλακίου (holding), μη εκτελούσα η ίδια τα έργα, δεν μπορεί να αποκλειστεί από τις διαδικασίες συμμετοχής στις συμβάσεις δημοσίων έργων με το σκεπτικό ότι οι θυγατρικές της, που εκτελούν τα έργα, αποτελούν χωριστά νομικά πρόσωπα (σκέψη 15).
- 11 Στη συνέχεια, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι εναπόκειται στις αναθέτουσες αρχές, όπως προσδιορίζει το άρθρο 20 της οδηγίας 71/305, να προβαίνουν στον έλεγχο της καταλληλότητας των εργοληπτών επί τη βάση των κριτηρίων που απαριθμούνται στα άρθρα 25 έως 28 της ίδιας οδηγίας (σκέψη 16).

- 12 *Τέλος, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, οσάκις μια εταιρία επικαλείται τις θυγατρικές της για να αποδείξει τις τεχνικές, χρηματοδοτικές και οικονομικές ικανότητές της, προκειμένου να περιληφθεί στον επίσημο κατάλογο των εγκεκριμένων εργοληπτών, οφείλει, οποιαδήποτε και αν είναι η φύση των δεσμών που τη συνδέουν με τις θυγατρικές της εταιρίες, να αποδεικνύει ότι όντως βρίσκονται στη διάθεσή της τα μέσα των εταιριών αυτών που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των συμβάσεων δημοσίων έργων. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών και των κειμένων διατάξεων, αν αποδεικτικά στοιχεία αυτού του είδους έχουν προσκομιστεί στο πλαίσιο της κυρίας δίκης (σκέψη 17).*
- 13 *Όπως προκύπτει από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων, μια εταιρία χαρτοφυλακίου, μη εκτελούσα η ίδια έργα, δεν μπορεί να αποκλειστεί από τις διαδικασίες συμμετοχής της στις συμβάσεις δημοσίων έργων και, συνακόλουθα, από την εγγραφή της σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων εργοληπτών, εφόσον αποδεικνύει ότι βρίσκονται όντως στη διάθεση της τα μέσα των θυγατρικών εταιριών της που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των συμβάσεων δημοσίων έργων, εκτός και αν οι εν λόγω θυγατρικές δεν ανταποκρίνονται οι ίδιες στα κριτήρια ποιοτικής επιλογής των άρθρων 23 έως 28 της οδηγίας 71/305.*
- 14 *Επομένως, η απάντηση επί του υποβληθέντος ερωτήματος είναι ότι οι οδηγίες 71/304 και 71/305 έχουν την έννοια ότι η αρχή που είναι αρμόδια να αποφαινεται επί αιτήσεως αναγνώρισεως υποβαλλομένης από δεσπόζον νομικό πρόσωπο ενός ομίλου είναι υποχρεωμένη, οσάκις αποδεικνύεται ότι βρίσκονται όντως στη διάθεση του εν λόγω νομικού προσώπου τα μέσα των ανηκουσών στον όμιλο εταιριών που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των συμβάσεων, να λαμβάνει υπόψη τις ανωτέρω εταιρίες, προκειμένου να εκτιμήσει την ικανότητα του ενδιαφερομένου νομικού προσώπου σύμφωνα με τα κριτήρια των άρθρων 23 έως 28 της οδηγίας 71/305».*

Υπό το φως των πιο πάνω κρίνουμε ότι δεδομένης της δέσμευσης της FILKAB AD που είναι η μητρική και κατά 100% ιδιοκτήτρια της θυγατρικής FilKab AD Solar Enerji AS, η εμπειρία του Επιτυχόντα σε ηλεκτρολογικές εργασίες τεκμηριώθηκε πλήρως, εφόσον τα έργα που εκτελέστηκαν από τη θυγατρική δεν αμφισβητείται ότι πληρούν την απαίτηση των εγγράφων του διαγωνισμού.

Ούτε οι ισχυρισμοί περί λανθασμένης άσκησης της διακριτικής εξουσίας της Αναθέτουσας Αρχής για το θέμα των διευκρινίσεων είναι βάσιμοι. Η Αναθέτουσα Αρχή κατά την αξιολόγηση των προσφορών είχε τη δυνατότητα σύμφωνα με τον όρο 9.5.2⁴ του Μέρους Α να ζητήσει από τους προσφοροδότες όπως συμπληρώσουν, αποσαφηνίσουν ή ολοκληρώσουν τις πληροφορίες ή τα δικαιολογητικά που υπέβαλαν πάντοτε βέβαια υπό την προϋπόθεση της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης.

Καθώς προκύπτει από το διοικητικό φάκελο αυτό έπραξε η Αναθέτουσα Αρχή τόσο σε σχέση με την προσφορά του επιτυχόντα όσο και την προσφορά των Αιτητών. Για την προσφορά του Επιτυχόντα όσα λήφθηκαν υπόψη από την Αναθέτουσα Αρχή δεν προκύπτει να είναι στοιχεία που δεν αφορούσαν έργα και πληροφορίες που υπέβαλε με την προσφορά του και είναι χωρίς σημασία εάν οι ερωτήσεις που του τέθηκαν ήσαν μία ή περισσότερες. Για το έργο Galascope το πιστοποιητικό καλής εκτέλεσης φέρει ημερομηνία 5.1.2021 δηλαδή ημερομηνία πριν από τη λήξη του διαγωνισμού για δε το έργο Eemnes Netherlands το πιστοποιητικό είναι ημερομηνίας 29.11.2018. Συνεπώς και εδώ η κατάληξη της Αναθέτουσας Αρχής είναι καθόλα νόμιμη.

Έχουμε διεξέλθει με προσοχή την απόφαση της Επιτροπής Αξιολόγησης όσο και την απόφαση του Συμβουλίου Προσφορών με σκοπό να διαπιστώσουμε εάν ευσταθούν

---

⁴ 2. Where information or documentation to be submitted by economic operators is or appears to be incomplete or erroneous or where specific documents are missing, the Contracting Authorities may request the economic operators concerned to submit, supplement, clarify or complete the relevant information or documentation within an appropriate time limit provided that such requests are made in full compliance with the principles of equal treatment and transparency. Economic operators in this case are obliged, under penalty of disqualification, to supply such missing information within five (5) working days from the day on which they are requested to do so.

οι ισχυρισμοί των Αιτητών για έλλειψη αιτιολογίας και μη τήρησης πρακτικών. Και αυτοί οι ισχυρισμοί των Αιτητών με κάθε εκτίμηση δεν βρίσκουμε να ευσταθούν. Από την έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης, η οποία είναι ομόφωνη, και τα επισυνημμένα σ' αυτή, προκύπτουν όλα όσα αυτή εξέτασε προτού καταλήξει. Από τη στιγμή που η εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης για κατακύρωση του διαγωνισμού στον Επιτυχόντα και έγκριση επιπρόσθετου προνοητικού ποσού ύψους 10% δηλαδή €609.660 είναι ομόφωνη, δεν βλέπουμε οποιαδήποτε σημασία να καταγράφεται ποια η θέση και ή οι διαβουλεύσεις των μελών της. Ανάλογα ισχύουν και για τα πρακτικά της Επιτροπής Προσφορών και του Συμβουλίου Προσφορών. Ειδικότερα στα πρακτικά του Συμβουλίου Προσφορών ημερ. 16.3.2021 ημερομηνία που αποφασίσθηκε η κατακύρωση του διαγωνισμού καταγράφονται με λεπτομέρεια όλα όσα συζητήθηκαν προτού αυτό καταλήξει στην ομόφωνη απόφασή του για κατακύρωση του διαγωνισμού στον Επιτυχόντα αντί του ποσού των €6.096.596 και έγκριση της εισήγησης για επιπρόσθετο προνοητικό ποσό.

Σ' ότι αφορά το προνοητικό ποσό αυτό καθώς προκύπτει από την απόφαση του Συμβουλίου Προσφορών δεν προστίθεται στο ποσό της προσφοράς του Επιτυχόντα για το οποίο υπήρξε κατακύρωση. Αποτελεί χωριστό ποσό η διάθεση του οποίου δεν είναι βέβαιη. Η απόφαση σε σχέση με το ποσό αυτό σε συμφωνία με την Αναθέτουσα Αρχή αποτελεί ζήτημα που δεν έχει σχέση με το ποσό της κατακύρωσης αλλά προβλέφθηκε για σκοπούς αντιμετώπισης κατά την εκτέλεση του έργου αναγκών που θα προκύψουν.

Ενόψει όλων των πιο πάνω η Προσφυγή απορρίπτεται και η προσβαλλόμενη απόφαση επικυρώνεται χωρίς οποιαδήποτε άλλη διαταγή.